

EURÓPAI BIZOTTSÁG
ADÓÜGYI ÉS VÁMUNIÓS
FŐIGAZGATÓSÁG
Vámpolitika
Kockázatkezelés, Biztonsági és Különleges Ellenőrzések

Brüsszel, 2007. június 29.

TAXUD/2006/1450

í

ENGEDÉLYEZETT GAZDÁLKODÓK
IRÁNYMUTATÁSOK

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK.....	2
1. RÉSZ, I. szakasz	5
Bevezetés.....	5
I.1 Hogyan használjuk ezeket az iránymutatásokat?.....	6
I.2 Engedélyezett gazdálkodó – Vámjogi egyszerűsítések:.....	7
I.3 Engedélyezett gazdálkodó / Biztonság és védelem	7
I.4 Engedélyezett gazdálkodó - Vámjogi egyszerűsítések/ biztonság és védelem..	8
I.5 Kiből lehet engedélyezett gazdálkodó?	8
1. RÉSZ, II. szakasz	9
Hogyan ellenőrizzünk?	9
II.1 Általános rendelkezések	9
II.2 Kkv	10
II.3 Az engedélyezési eljárást megkönnyítő tényezők	11
II.3.1 Meglévő vámengedélyek	11
II.3.2 Szakértők által kiadott tanúsítványok és megállapítások	11
II.3.3 Anya- és leányvállalatok közös rendszerrel/ eljárásokkal	13
1. RÉSZ, III. szakasz	14
Az engedélyezett gazdálkodó előnyei.....	14
III.1 Kevesebb fizikai és okmányalapú ellenőrzés	14
III.2 Az ellenőrzésre kiválasztott szállítmányok kezelésének elsőbbsége	14
III.3 Az ellenőrzés helyének megválasztása.....	15
III.4 Könnyebb hozzájutás a vámjogi egyszerűsítésekhez.....	15
III.5 Kevésbé részletes adatkészlet a gyűjtő vámáru-nyilatkozatokhoz	15
III.6 Előzetes értesítés.....	16
III.7 Közvetett előnyök.....	16
III.8 Jobb kapcsolat a vámszervekkel	18
III.9 Elismertség biztonságos és védett partnerként.....	18
III.10 Kölcsönös elismerés	18
1. RÉSZ, IV. szakasz.....	20
A nemzetközi szállítási lánc és a biztonság koncepciója	20

IV.1	Üzleti partnerek.....	20
IV.2	Biztonsági követelmények üzleti partnerekkel szemben	20
IV.3	Érdekeltek a nemzetközi szállítási láncban	23
IV.3.1	Gyártó	24
IV.3.2	Exportőr	24
IV.3.3	Szállítmányozó	24
IV.3.4	Raktárengedélyes	25
IV.3.5	Vámügynök	25
IV.3.6	Fuvarozó.....	26
IV.3.7	Importőr.....	26
IV.4	Szállítási feltételek (INCOTERMS 2000) a szállítási lánc biztonságával kapcsolatban	28
1. RÉSZ, V. szakasz.....		29
Az illetékes tagállam meghatározása az engedélyezett gazdálkodói kérelem benyújtásához		29
V.1	Általános kérdések.....	29
V.2	Multinacionális cégek: leányvállalatok	29
V.3	Multinacionális vagy nagy cégek: fiókvállalatok	30
V.4	A vámmal kapcsolatos dokumentáció hozzáférhetősége.....	31
1. RÉSZ, VI. szakasz.....		33
Felügyelet		33
VI.1	Általános kérdések.....	33
VI.2	Kockázatkezelési ellenőrzési tervek	33
I.2.	Rövidítések.....	37

1. RÉSZ, I. SZAKASZ

Bevezetés

Amint azt a vámügy és a kereskedelem egyszerű és papírmentes környezetéről szóló bizottsági közlemény¹ kimondja, és amint azt a tagállamok vámhatóságainak képviselői kérték, iránymutatásokat kell készíteni mind a vámhatóságok, mind a gazdálkodók számára, az AEO koncepciójával kapcsolatos új vámjogi szabályozás közös értelmezése és egységes alkalmazása érdekében, valamint az átláthatóság biztosítására és a gazdálkodók egyenlő elbánásához.²

Ezek az iránymutatások nem jelentenek kötelező érvényű jogi aktust, inkább magyarázó jellegűek. Céljük az, hogy eszközt biztosítsanak az engedélyezett gazdálkodókra vonatkozó új jogi rendelkezések helyes alkalmazásához a tagállamokban. Kérjük, nézze meg a TAXUD vám- és biztonsági kérdésekkel foglalkozó weboldalát, a http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/policy_issues/customs_security/index_en.htm címen, ahol megtalálja az AEO-iránymutatások legfrissebb változatát.

Az AEO-iránymutatások hatályba lépését követően az iránymutatásokat tovább kell fejleszteni és bevált gyakorlatokon keresztül ki kell fejteni. Gyakorlati tapasztalatok hiányában és tekintetbe véve a multinacionális társaságok és a kkv-k nagyon speciális helyzetét és főként a közöttük lévő eltéréseket, a jelenlegi szakaszban nehéz ennél több útmutatást adni. A jövőben, amikor már több gyakorlati tapasztalatunk lesz az AEO-iránymutatások használatában, a legjobb gyakorlatok is bevezethetők lesznek.³

¹ HL C/2004/96, 10. o.

² Annak érdekében, hogy egy közösségi szintű szemlélet jöjjön létre, az ezekben az iránymutatásokban szereplő mutatók és kockázatismertetések a COMPACT keretrendszeren alapulnak, amely meghatározza a Közösség „legjobb gyakorlata” módszert a vámjogszabályok megvalósításával kapcsolatos kockázatok felmérésére, ideértve az egyszerűsített eljárásokat. Emellett az iránymutatások 2. része kiegészült egy új szakasszal, a biztonsággal és a védelemmel kapcsolatos szabványok tárgyában.

³ „A Vámkódex Bizottság az általános vámszabályokról” lesz az a fórum, ahol az engedélyezett gazdálkodókkal kapcsolatos iránymutatásokat megvitatják és módosítják.

Ez a dokumentum magyarázó megjegyzéseket ad az AEO-státusz megszerzésével kapcsolatos minősítési kritériumokkal kapcsolatban, a 648/2005/EK rendelettel módosított Közösségi Vámkódex (a továbbiakban: Vámkódex) 5a. cikke és annak az 1875/2006/EK rendelettel módosított végrehajtási rendelkezései (a továbbiakban: CCIP) 14a.–14q. cikke alapján.

A gazdálkodó nem köteles engedélyezett gazdálkodóvá válni, ez a gazdálkodó saját választása, egyedi helyzetétől függően. Az engedélyezett gazdálkodó pedig nem köteles azt kérni üzleti partnereitől, hogy ők is AEO-státuszt szerezzenek⁴.

Az engedélyezett gazdálkodó olyan gazdálkodó, aki vagy amely a vámmal kapcsolatos műveleteiben a Közösség egészében megbízhatónak minősül és ezért jogosult arra, hogy a Közösség egészében kedvezményekben részesüljön. Egy AEO-tanúsítvány, amint azt a CCIP 14b. cikke rögzíti, vagy a vámjogi egyszerűsítésekhez való könnyebb hozzájutást biztosítja, vagy annak birtokosát a biztonsági és védelmi ellenőrzések könnyítéseire jogosítja fel. Emellett vannak olyan előnyök, amelyek az AEO összes kategóriája számára nyitva állnak, mint például többek között az, hogy kevesebb a fizikai és az okmányalapú vámellenőrzés (kivéve, ha annak adott mennyiségét más közösségi jogszabályok előírják).

A gazdálkodók kombinált tanúsítványt is kérhetnek („vámjogi egyszerűsítések” a „biztonsággal és védelemmel” együtt), amely az összes fenti előnyt magában foglalja.

I.1 Hogyan használjuk ezeket az iránymutatásokat?

Az iránymutatások **1. része** magyarázatokat és példákat tartalmaz, amelyek segíthetnek az engedélyezett gazdálkodókkal kapcsolatos döntéshozatali eljárásban, mind a vámhatóságok, mind a gazdálkodók számára.

Az iránymutatások **2. része** egy kérdőívet⁵ tartalmaz, amely jegyzéket ad a külön figyelmet érdemlő kérdésekről, hogy segítse mind a vámhatóságokat, mind a gazdálkodókat annak értékelésében, hogy az AEO-kritériumok teljesülnek-e vagy sem. A kérdőívben konkretizált kérdésekkel többféleképpen is lehet foglalkozni: ugyanazon követelményeknek különböző eszközök és módszerek felhasználásával lehet megfelelni.

Általánosságban az iránymutatások 2. része a következő munkamódszert tartalmazza, mely az AEO-kérelmezők kockázatértékelésének módszertanát leíró AEO COMPACT modellel⁶ együtt használható:

⁴ További magyarázatok az 1. rész IV.s szakaszában találhatók.

⁵ Ez a dokumentum nem tartalmazza a II. részt: a nemzeti sajátosságokat tartalmazó kérdőívet külön dokumentum tartalmazza.

⁶ http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/policy_issues/customs_security/index_en.htm#auth_eco

A cél az egyéni kérelmezőnél fennálló kockázatok felmérése, az iránymutatások végén található táblázatnak megfelelően. Ez azt jelenti, hogy csak a vonatkozó kockázatokra és a vonatkozó, kiemelten kezelendő pontokra kell összpontosítani, **a kérelmezőknek nem kell válaszolniuk minden egyes kérdésre, ha az információk a vámhatóság előtt már ismertek, vagy amikor a kérdés a kérelmező konkrét helyzetében nem releváns.**

Az iránymutatások 2. részében szereplő összes kockázati mutató a kockázat ismertetésével és a kiemelten kezelendő pontokkal kapcsolatos.

A kockázatileírások tisztázzák, hogy egy mutató jelentőséggel bír-e.

A kiemelten kezelendő pontokat annak feltárására lehet használni, hogy a kockázatok valóban fontosak-e egy konkrét, egyedi gazdálkodónál, és annak megvizsgálására, hogy a gazdálkodó milyen intézkedéseket tett e kockázatok kezelése érdekében.

I.2 Engedélyezett gazdálkodó – Vámjogi egyszerűsítések:

Egy AEO-tanúsítvány „Vámjogi egyszerűsítések” bármely, a Közösség területén letelepedett gazdálkodónak kiadható, ha teljesíti a vámjogszabályoknak való megfelelés, a megfelelő nyilvántartási szabványok és a fizetőképesség kritériumait. Ezeket a kritériumokat az iránymutatások II., III. és IV. szakaszai részletesebben ismertetik.

Ennek a tanúsítványnak a birtokosa jogosult:

- könnyebben hozzájutni a CCIP 14b. cikkének (1) bekezdésében felsorolt vámjogi egyszerűsítésekre;
- kevesebb fizikai és okmányalapú ellenőrzésre;
- elsőbbségi elbánásra, ha ellenőrzésre kiválasztották;
- azt kérni, hogy az ilyen ellenőrzést egy konkrét helyen végezzék.

I.3 Engedélyezett gazdálkodó / Biztonság és védelem

Egy AEO-tanúsítvány „Biztonság és védelem” bármely, a Közösség területén letelepedett gazdálkodónak kiadható,⁷ ha teljesíti a vámjogszabályoknak való megfelelés, a megfelelő nyilvántartási szabványok, a fizetőképesség kritériumait és megfelelő biztonsági és védelmi szabványokat alkalmaz. A biztonsági és védelmi szabványokat az V. szakasz ismerteti.

Ennek a tanúsítványnak a birtokosa jogosult:

- a CCIP 14b. cikkének (2) bekezdésében ismertetett előzetes értesítés lehetőségére,
- csökkentett adatkészletre a gyűjtő vámáru-nyilatkozatokhoz, amint azt a CCIP 14b. cikkének (3) bekezdése részletezi;
- kevesebb fizikai és okmányalapú ellenőrzésre;
- elsőbbségi elbánásra, ha ellenőrzésre kiválasztották;
- azt kérni, hogy az ilyen ellenőrzést egy konkrét helyen végezzék.

Az engedélyezett gazdálkodó/ „Biztonság és védelem” követelményeinek kialakítása során tanulmányozták és, ahol lehetett, integrálták a WCO SAFE Keretrendszer, a meglévő tengeri és légi szállítási biztonsági szabványokat és az ISO/PAS 28001 szabványt. A WCO SAFE keretrendszer beépítése nagyon fontos volt, mivel a biztonságos engedélyezett gazdálkodói státusz kölcsönös elismerése egy globálisan elismert közös alap nélkül nem lett volna biztosítható. Emellett, a tengeri, légi és földfelszíni szállítás területére vonatkozó, elismert nemzetközi és európai biztonsági és/vagy védelmi tanúsítványokkal kapcsolatos jogi követelmények felesleges párhuzamosságának elkerülése érdekében a Bizottság vonatkozó szervezeti egységei szorosan együttműködtek. Ily módon a követelmények összeegyeztethetővé válnak, ami a hatóságok számára lehetővé teszi egymás biztonsági tanúsítványainak kölcsönös elismerését.

I.4 Engedélyezett gazdálkodó - Vámjogi egyszerűsítések/ biztonság és védelem

Egy AEO-tanúsítvány „Vámjogi egyszerűsítések” / „Biztonság és védelem” bármely, a Közösség területén letelepedett gazdálkodónak kiadható, ha teljesíti a vámjogszabályoknak való megfelelés, a megfelelő nyilvántartási szabványok, a fizetőképesség kritériumait és megfelelő biztonsági és védelmi szabványokat alkalmaz, illetve az engedélyezett gazdálkodó számára biztosított összes előnyből részesülni kíván.

⁷ A Közösségben kialakult általános szabály alól kivételt ír elő a CCIP 14g. cikke és 14k. cikkének (2) bekezdése. A kivétel csak az engedélyezett gazdálkodó, biztonság és védelemre vonatkozik.

Ennek a tanúsítványnak a birtokosa a fenti I.2. és I.3. pontokban felsorolt összes előnyre jogosult.

I.5 Kiből lehet engedélyezett gazdálkodó?

Az engedélyezett gazdálkodói státusz iránti kérelmeket csak a CCIP 1.12. cikkében meghatározott gazdasági szereplőktől lehet elfogadni, eszerint: „Gazdálkodó”: olyan személy, aki üzleti tevékenysége kapcsán vámjogszabályok hatálya alá tartozó tevékenységekben vesz részt.”

Ennek a meghatározásnak az alapján egy, az EU-ban működő, vámtevékenységben nem érintett szállító, ha már szabad forgalomban lévő nyersanyagokat szállít egy, az EU-ban működő gyártónak, nem kérelmezhet AEO-státuszt. Hasonlóképpen, ebben az esetben egy szállító, aki csak szabad forgalomban lévő árukat szállít a Közösség vámterületén⁸, nem kérelmezhet engedélyezett gazdálkodói státuszt.

A gazdálkodó fogalma nem korlátozza az „üzleti tevékenysége kapcsán vámjogszabályok hatálya alá tartozó tevékenységekben vesz részt” meghatározást kizárólag a közvetlen részvételre. Egy árukat exportra termelő gyártó abban az esetben is kérhet AEO-státuszt, ha egy másik személy intézi az export-alakiságokat.

Az AEO – „Biztonság és védelem” fogalma szorosan kapcsolódik az ellátási lánc irányításához. A vámfelügyelet alá tartozó árukat kezelő, illetve az ezen árukra vonatkozó adatokat kezelő gazdálkodók kérhetnek AEO – „Biztonság és védelem” tanúsítványt.

1. RÉSZ, II. SZAKASZ

Hogyan ellenőrizzük?

II.1 Általános rendelkezések

Egy AEO-ellenőrzés elvégzéséhez szükséges munkaórák száma változó lehet, számos tényező miatt, ideértve:

- a kérelmező tevékenységének kiterjedését és összetettségét;
- felkészültségüket és nyilvántartásaikat;
- a vámhatóságok birtokában lévő meglévő információkat és engedélyeket (lásd II.3.2.);
- a vámhatóságok közötti egyeztetés esetleges igényét;

⁸ Azt is feltételezik, hogy nem érintett a szállított áruk közösségi státuszának bizonyításában a CCIP 313. cikke szerint

- szükség esetén a többi kormányzati hatósággal való egyeztetés igényét.

Sok esetben a vámhatóságok közvetlen hozzáféréssel rendelkeznek számos, már birtokukban lévő információhoz a kérelmezőkkel kapcsolatban, mint például:

- információk, amelyeket akkor gyűjtöttek, amikor a gazdasági szereplők vámengedélyekért folyamodtak;
- vámellenőrzésekből származó információk; és
- információk a vám számítógépes rendszereiben, a vám eljárások gazdasági szereplő általi napi használatáról.

A vámhatóságoknak az AEO-engedélyezési folyamat során minél nagyobb mértékben kell használniuk ezeket az információkat, hogy a már meglévő információkat újból hasznosítsák. Ez biztosítja, hogy az engedélyezési folyamat hatékony módon menjen végbe.

Ha a Közösségben letelepedett kérelmezőnek birtokában van az egyszerűsített eljárásra szóló engedély, az AEO-kritériumok számos vonatkozását már akkor megvizsgálták, amikor az egyszerűsítési engedélyt kiadták. Ezt a tényt figyelembe kell venni az ellenőrzés előkészítése során.

A vámhatóságok számos információt kapnak a kérelmezőről annak kérelmében is. A CCIP 1C. mellékletében található kérelem formanyomtatvány kitöltési útmutatója tartalmaz egy jegyzéket a kérelmező által a kérelmével együtt benyújtandó általános információkról is.

Várható és ajánlatos az is, hogy a kérelmezők megfelelően felkészüljenek az ellenőrzésre. Lényeges, hogy a gazdálkodó biztosítsa a gördülékeny és összefogott kommunikációt vonatkozó részlegei között, ami hatékony ellenőrzési folyamatot tesz lehetővé.

II.2 Kkv

A kis- és középvállalkozásokat a 2003. május 6-i bizottsági ajánlás definiálja, a mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározása kapcsán, ennek értelmében:⁹

1. A mikro-, kis- és középvállalkozások (kkv-k) kategóriájába kevesebb mint 250 alkalmazottat foglalkoztató vállalkozások tartoznak, melyek éves forgalma nem haladja meg az 50 millió eurót, és/vagy melyek éves mérlegének főösszege nem haladja meg a 43 millió eurót.
2. A kkv-kategórián belül a kisvállalkozás kevesebb mint 50 alkalmazottat foglalkoztat, éves forgalma és/vagy éves mérlegének főösszege nem haladja meg a 10 millió eurót.

⁹ HL L 124/2003

3. A kkv-kategórián belül a mikrovállalkozás kevesebb mint 10 alkalmazottat foglalkoztat, éves forgalma és/vagy éves mérlegének főösszege nem haladja meg a 2 millió eurót.

A CCIP 14a. cikkének (2) bekezdése rögzíti, hogy „a vámhatóságoknak kellő mértékben figyelembe veszik a gazdasági szereplők sajátos jellemzőit, különösen a kis- és középvállalkozásoknál.”

Az AEO-kritériumok minden vállalkozásra vonatkoznak, méretüktől függetlenül. A megfelelés elérésének eszközei azonban különfélék lehetnek és közvetlen összefüggésben állhatnak a vállalkozás méretével és összetettségével, az általa kezelt áruk típusával stb.

Az AEO „Biztonság és védelem”-engedély kérelmezőinek bizonyítaniuk kell, hogy helyiségeik fizikai biztonsága megfelelő. Ez magában foglalhatja a következőket:

- egy nagy gyártó, akinek a telephelyét fal/ kerítés veszi körül, biztonsági őrei vannak és CCTV-kamerái (zártláncú TV-rendszer) stb.;
- egy vámügynök, aki egyetlen szobában dolgozik, egy olyan épületben, ahol az ajtókon, az ablakokon és az iratszekrényeken zárok vannak;

További példa, hogy az engedéllyel rendelkező személyek (alkalmazottak, látogatók) azonosítására a kkv lehet, hogy nem jelvényeket, hanem más módszereket használ.

Egy másik példa, a nyilvántartásokkal kapcsolatos követelménynél: minden, az AEO-tanúsítvány „Vámjogi egyszerűsítések” iránt kérelmet benyújtó személynek bizonyítaniuk kell, hogy jó nyilvántartási rendszerrel rendelkeznek, ami megkönnyíti a számviteli alapú vámellenőrzést. Ez magában foglalhatja a következőket:

- egy nagy kérelmező, aki a vámhatóságok számára az ellenőrzést közvetlenül megkönnyítő integrált elektronikus nyilvántartási rendszerrel rendelkezik;
- egy kkv, amely csak egyszerűsített és papíralapú nyilvántartási rendszerrel rendelkezik.

További példákat talál a következő helyeken:

- 1. rész, IV.2 szakasz
- 2. rész, III. szakasz, 18. lábjegyzet
- IV. szakasz bevezetője

II.3 Az engedélyezési eljárást megkönnyítő tényezők

A kérelmek feldolgozásának meggyorsítása érdekében a vámhatóságoknak, amikor csak lehet, fel kell használniuk az AEO-kérelmezőkről már birtokukban lévő információkat, hogy lecsökkentsék az előzetes ellenőrzéshez szükséges időt. Ez a következő forrásokból származó információkat fogja tartalmazni:

- korábbi kérelmek vámengedélyek tárgyában;
- a vámhatósággal már közölt információ;
- vámellenőrzések;
- a kérelmező által használt vámeljárások/ benyújtott nyilatkozatok;
- a kérelmező által a kérelem benyújtása előtt elvégzett önértékelés;
- a kérelmező által betartott meglévő szabványok; és
- a vonatkozó szakértők eddigi megállapításai, ahogyan ezt a CCIP 14n. cikkének (2) bekezdése rögzíti.

A vámszerveknek azonban lehet, hogy ismét ellenőrizniük kell a már teljesített kritériumokat, hogy meggyőződjenek azok érvényességéről.

Emellett a vámhatóságoknak az AEO-engedélyezés során figyelembe kell venniük bizonyos, a kérelmező által már elért és nekik bejelentett nemzetközileg elfogadott szabványokat is. (A lehetséges, kapcsolódó szabványok számára egy külön oszloppal egészül ki a kérdőív, hogy a vámhatóságok számára útmutatást adjon. A szabványjegyzék nem teljes körű.)

II.3.1 Meglévő vámengedélyek

Amikor egy gazdasági szereplő AEO-tanúsítványt kérelmez, a más vámengedélyekhez már megvizsgált kritériumok értékelését figyelembe kell venni. Ez lerövidíti az ellenőrzéshez szükséges időt. A már teljesített kritériumokat azonban lehet, hogy ellenőrizni kell, megbizonyosodni arról, hogy még mindig érvényesek.

II.3.2 Szakértők által kiadott tanúsítványok és megállapítások

A meghatalmazott ügynököknél a biztonsági és védelmi standardok automatikus elismerését a jogszabályok biztosítják [a CCIP 14k. cikkének (3) bekezdése]. Ennek az automatikus elismerésnek a kérelmező azon helyiségeire kell vonatkoznia, amelyek megszerezték a meghatalmazott ügynök státuszt.

Amint azt a CCIP 14k. cikkének (4) bekezdése rögzíti, a biztonsági és védelmi kritériumokat is teljesítettnek kell tekinteni, amennyiben a tanúsítvány kiállításához megkövetelt kritériumok a CCIP-ben meghatározottakkal azonosak vagy azoknak megfelelnek, ha a Közösségben letelepedett kérelmezőnek az alábbiak bármelyike a birtokában van:

- egy nemzetközileg elismert biztonsági és/vagy védelmi tanúsítvány, amelyet nemzetközi egyezmények alapján bocsátottak ki;
- egy európai biztonsági és/vagy védelmi tanúsítvány, amelyet közösségi jogszabály alapján bocsátottak ki;
- a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet nemzetközi szabványa;
- az Európai Szabványügyi Szervezet európai szabványa.

Ez csak a tanúsítványok nemzetközileg akkreditált kiállítója.¹⁰ vagy az illetékes nemzeti hatóságok által kibocsátott tanúsítványokra érvényes. A mások által kibocsátott tanúsítványokat adott esetben, a CCIP 14n. cikkének (2) bekezdésével összhangban, figyelembe lehet venni.

Az iránymutatások ezért kiegészültek egy oszloppal, a meglévő nemzetközi szabványok számára. (Gyakorlati tapasztalatok hiányában azonban ez a jegyzék nem teljes körű.) Ez azt jelentené, hogy az ellenőrzéshez kevesebb időre lesz szükség, és a már megfelelő gazdasági szereplő számára könnyebb lesz annak felmérése, még a kérelem benyújtása előtt, hogy teljesíti-e az azonos vagy összehasonlítható kritériumokat, a nemzetközi tanúsítványok és az AEO-kritériumainak hasonlóságai alapján.

A legfontosabb, eddig beazonosított szabványok a különféle ISO-szabványok (például ISO 9001, 14001, 20858, 28000, 28001, 28004) és az ISPS kód.¹¹ Egy adott ISO-tanúsítvány birtoklása nem jelenti automatikusan, hogy a konkrét AEO-kritériumok teljesülnek. Néha egy adott ISO-tanúsítvány megfelel az AEO-kritériumoknak, más esetekben nem felel meg teljesen és a kérelmezőnek további követelményeknek kell megfelelnie.

Az olyan kormányközi szervezetek biztonsági követelményeknek és szabványoknak való ellenőrizhető megfelelése, mint az IMO, az ENSZ EGB és az ICAO, a biztonsági kritériumoknak való részleges vagy teljes megfelelést is jelezheti, amennyiben a követelmények azonosak vagy összehasonlíthatóak.

A vámhatóságok továbbá, ahogyan ezt a CCIP 14n. cikkének (2) bekezdése rögzíti, elfogadhatnak megállapításokat egy szakértőtől is, a nyilvántartások vezetése, a fizetőképesség vagy a biztonsági és védelmi standardok tárgyában.

¹⁰ MLA (Multilateral Recognition Arrangement / többoldalú elismerési megállapodás) vagy MRA (Mutual Recognition Arrangement / kölcsönös elismerési megállapodás). L. www.european-accreditation.org is.

¹¹ Ezeket a szabványokat a 14k. cikk (4) bekezdése és a 14k. cikk (2) bekezdésének utolsó albekezdése szerint "biztonság és védelem" tanúsítványoknak lehet tekinteni, a 14n. cikk (2) bekezdése szerint pedig szakértői megállapításoknak, ha a nyilvántartások vezetésével kapcsolatosak.

II.3.3 Anya- és leányvállalatok közös rendszerrel/ eljárásokkal

Minden leányvállalatnak külön kérelem formanyomtatványt kell kitöltenie, ha az engedélyezett gazdálkodói státuszt kérelmezi.¹²

Ha azonban a leányvállalatok vámmal kapcsolatos tevékenységeikben ugyanazokat a vállalati szabványokat/ eljárásokat alkalmazzák, az iránymutatások második részében található **kérdőívet**¹³ kitöltheti az anyavállalat mindazoknak a leányvállalatoknak a nevében, amelyek kérelmet nyújtottak be.

Ebben az esetben lehetséges, hogy a vámhatóság sok kérelem formanyomtatványt, de csak egyetlen kitöltött kérdőívet fog kapni, amely azoknak a kritériumoknak a vonatkozásában, amelyek azonosak lehetnek az összes leányvállalatnál, az összes kérelemre vonatkozik. Ezek főként a 2. rész 3. és 5. szakaszában tárgyalt kritériumok.

Ez a megoldás nem csak azokban az esetekben alkalmazható, amikor az anyavállalat és leányvállalatai ugyanabban a tagállamban letelepedettek. Olyan helyzetekben is alkalmazható, amikor az anyavállalatnak más tagállamokban vannak leányvállalatai. Ennek megfelelően a nemzeti vámhatóságoknak adott esetben más vámigazgatásokkal kell intézniük az AEO-kérelemmel kapcsolatos eljárást – beleértve a konzultációs eljárásokat is.

Ez főleg olyan esetekben ajánlott, amikor az anyavállalat és leányvállalatai már rendelkeznek egységes európai engedéllyel.

¹² Lásd az első rész V.1. szakaszának magyarázatát is. A leányvállalatok meghatározása megtalálható a 90/435/EGK tanácsi irányelvben és a nemzeti jogszabályokban is.

¹³ A kérdőív használatát az I.1. szakasz magyarázza el.

1. RÉSZ, III. SZAKASZ

Az engedélyezett gazdálkodó előnyei

Itt kell megjegyezni, hogy az AEO-tanúsítványt a kérelmező kapja, nem pedig az ügyfelei. Ezért az engedélyezett gazdálkodók az előnyöket csak saját maguk használhatják ki. Ez általános elv minden gazdasági szereplő számára a nemzetközi ellátási láncban.

A tanúsítvány típusától függő, engedélyezett gazdálkodói előnyök a következőkben foglalhatók össze:¹⁴

III.1 Kevesebb fizikai és okmányalapú ellenőrzés

Ez az előny 2008. január 1-jétől érvényes, és az engedélyezett gazdálkodók összes kategóriájára vonatkozik.

A CCIP 14b. cikkének (4) bekezdése rögzíti, hogy egy engedélyezett gazdálkodót kevesebb fizikai és okmányalapú ellenőrzésnek kell alávetni, mint más gazdasági szereplőket. Ez azt jelenti, hogy az engedélyezett gazdálkodó kockázati besorolása alacsonyabb lesz és (a tanúsítvány típusától függően) gyorsabban tudja a határátlépéseket lebonyolítani.

Az AEO-tanúsítvány birtokosának minden tagállamban alacsonyabb lesz a kockázati besorolása, mivel a státuszt minden tagállam elismeri, a Közösségi Vámkódex 5a. cikke alapján. Az alacsonyabb kockázati besorolást a kockázatkezelési és vámműveleti rendszerekbe be kell építeni, hogy az engedélyezett gazdálkodó napi tevékenysége során ezt az előnyt kihasználhassa.

III.2 Az ellenőrzésre kiválasztott szállítmányok kezelésének elsőbbsége

Ez az előny 2008. január 1-jétől érvényes, és az engedélyezett gazdálkodók összes kategóriájára vonatkozik.

¹⁴ Lásd az 1875/2006 rendelettel módosított a CCIP 14b. cikkét is.

Amikor a kockázatelemzést követően a vámhivatal további megvizsgálásra kiválaszt egy olyan szállítmányt, amelyre egy engedélyezett gazdálkodó által benyújtott gyűjtő vámáru-nyilatkozat vagy vámáru-nyilatkozat vonatkozik, akkor a szükséges ellenőrzéseket elsőbbséggel kell elvégeznie. Ez azt jelenti, hogy a szállítmányt elsőként kell ellenőrizni, ha másokat is kiválasztottak, nem AEO-któl.

III.3 Az ellenőrzés helyének megválasztása

Ez az előny 2008. január 1-jétől érvényes, és az engedélyezett gazdálkodók összes kategóriájára vonatkozik.

Egy engedélyezett gazdálkodó kérheti, hogy a vámellenőrzést egy másik helyen folytassák le, ami az engedélyezett gazdálkodó számára a lehető legrövidebb késedelmet eredményezi, vagy alacsonyabb költséget jelent. Ehhez azonban az érintett vámhatóság beleegyezése kell.

III.4 Könnyebb hozzájutás a vámjogi egyszerűsítésekhez

Ez az előny 2008. január 1-jétől érvényes, és az AEO-tanúsítvány „Vámjogi egyszerűsítések” vagy az AEO-tanúsítvány „Vámjogi egyszerűsítések / Biztonság és védelem” birtokosaira vonatkozik.

A gazdálkodóknak nem kell rendelkezniük az engedélyezett gazdálkodó státuszával ahhoz, hogy valamilyen, a vámszabályok által biztosított egyszerűsítésre engedélyt kapjanak. Ha azonban az egyszerűsítést kérő személy egy AEO-tanúsítvány „Vámjogi egyszerűsítések” (vagy egy kombinált tanúsítvány) birtokosa, a vámhatóságnak nem kell újra megvizsgálnia azokat a feltételeket, amelyeket az engedélyezett gazdálkodói státusz megadásakor már megvizsgáltak.

Azok a kritériumok, amelyeket egy engedélyezett gazdálkodó esetében teljesítettnek lehet tekinteni, a konkrét egyszerűsítés megfelelő cikkében található meg, amelyek jegyzéke itt szerepel:

Vámkezelés helyben	264. cikk (3) bekezdés
Egyszerűsített vámáru-nyilatkozat	261. cikk (4) bekezdés, 270. cikk (5) bekezdés
Menetrend szerinti hajójárat	313b. cikk (3a) bekezdés
Közösségi helyzet igazolása / engedélyezett feladó	373. cikk (3) bekezdés
Közösségi helyzet igazolása / 324e. cikk	373. cikk (3) bekezdés
Árutovábbítási egyszerűsítések	373. cikk (3) bekezdés és 454a. cikk (5) bekezdés
T5 ellenőrző példány / 912g. cikk	Nem részletezett, de a 912g. cikk (4) bekezdésében benne van

III.5 Kevésbé részletes adatkészlet a gyűjtő vámáru-nyilatkozatokhoz

Ez az előny 2009. július 1-jétől érvényes, és az AEO-tanúsítvány „Biztonság és védelem” vagy az AEO-tanúsítvány „Vámjogi egyszerűsítések / Biztonság és védelem” birtokosaira vonatkozik.

Az engedélyezett gazdálkodó importőrök és az engedélyezett gazdálkodó exportőrök automatikusan jogosultak arra, hogy kevésbé részletes adatkészlettel nyújtsanak be gyűjtő vámáru-nyilatkozatokat. A kevésbé részletes adatkészletet a CCIP 30A. mellékletének 5. táblázata mutatja be.

Az engedélyezett gazdálkodó fuvarozók, az engedélyezett gazdálkodó szállítmányozók és az engedélyezett gazdálkodó vámügynökök ezt az előnyt csak azoknak az ügyfeleiknek a számára vehetik igénybe, amelyek az AEO-tanúsítvány „Biztonság és védelem” vagy az AEO-tanúsítvány „Vámjogi egyszerűsítések / Biztonság és védelem” birtokosai.

III.6 Előzetes értesítés

Ez az előny 2009. július 1-jétől lesz érvényes, és az AEO-tanúsítvány „Biztonság és védelem” vagy a kombinált tanúsítvány birtokosaira vonatkozik.

Amikor egy engedélyezett gazdálkodó egy gyűjtő vámáru-nyilatkozatot benyújtott, az illetékes vámhivatal, mielőtt az áruk a Közösségbe megérkeznének vagy onnan távoznának, értesítheti az engedélyezett gazdálkodót, ha a biztonsági és védelmi kockázatelemzés eredményeként a szállítmányt további fizikai ellenőrzésre választották ki.

Ez az értesítés csak akkor adható meg, ha az ilyen értesítés az elvégzendő ellenőrzést nem veszélyezteti.

A vámhatóságok azonban akkor is elvégezhetnek fizikai ellenőrzést, ha az engedélyezett gazdálkodót nem értesítették.

III.7 Közvetett előnyök

Az a gazdálkodó, amely a kritériumoknak megfelel és engedélyezett gazdálkodóvá válik, a vállalkozásának vámügyi oldalával közvetlenül nem összefüggő előnyökre tehet szert.

A piaci szereplők által a biztonság és védelem növelése érdekében eszközölt beruházások a következő területeken hozhatnak pozitív eredményeket: láthatóság és nyomon követés, személyes biztonság, szabványok kialakítása, a szállító kiválasztása és beruházás, a szállítás és továbbítás biztonsága, a szervezeti infrastruktúra tudatosságának és képességeinek növelése, együttműködés az ellátási láncban működő felek között, proaktív műszaki beruházások és a biztonság önkéntes betartása.

Néhány példa az ezekből a pozitív hatásokból eredő közvetett előnyökre:

- kevesebb lopás és veszteség;
- ritkább késés a szállításoknál
- jobb tervezés;
- nagyobb ügyfél-lojalitás;
- nagyobb munkavállalói elkötelezettség
- a biztonsággal és védelemmel kapcsolatos incidensek csökkenése;
- alacsonyabb költségek a szállítók ellenőrzésénél és nagyobb mértékű együttműködés;
- bűntények és vandalizmus csökkentett mértéke;
- a problémák csökkenése, a munkavállalók elismerése révén;
- jobb biztonság és kommunikáció a szállítói láncban részt vevő partnerek között.

III.8 Jobb kapcsolat a vámszervekkel

A vámhatóságok és az engedélyezett gazdálkodó közötti jó együttműködés kialakítása érdekében javasolható, hogy az engedélyezett gazdálkodónak legyen hozzáférése egy olyan szolgáltatási központhoz vagy kapcsolattartó személyhez a vámhatóságnál, ahol kérdéseit felteheti. Lehet, hogy a szolgáltatási központ nem lesz képes arra, hogy minden kérdésre megadja a választ, de első kapcsolatfelvételi pontként működhet a vámhatóságok felé, és útmutatást adhat az engedélyezett gazdálkodónak ahhoz, hogy miként a legjobb eljárnia, és kivel vegye fel a kapcsolatot.

III.9 Elismertség biztonságos és védett partnerként

Az olyan engedélyezett gazdálkodót, amely a biztonság és védelem kritériumait teljesíti, biztonságos és védett partnernek tekintenek a szállítói láncban. Ez azt jelenti, hogy az engedélyezett gazdálkodó minden tőle telhetőt elkövet azért, hogy a veszélyeket csökkentse a szállítási láncban, amelyhez tartozik. Az engedélyezett gazdálkodói státusz növeli hírnevét. Továbbá az, hogy biztonságos és védett partner a szállítási láncban, könnyítéseket tesz lehetővé a biztonsági ellenőrzéseknél.

Ezért amikor egy másik gazdálkodó új üzleti partnereket keres, lehet, hogy inkább egy engedélyezett gazdálkodót választ üzleti partnernek, egy nem-AEO helyett.

III.10 Kölcsönös elismerés

A Községnek a célkitűzése az, hogy elérje az engedélyezett gazdálkodó „Biztonság és védelem” kölcsönös elismerését minden olyan országgal, ahol engedélyezett gazdálkodói programot vagy azzal egyenértékű programot valósítanak meg. Ily módon az engedélyezett gazdálkodó „Biztonság és védelem”/EK megkapná ugyanazokat az előnyöket harmadik országokban, mint azok az engedélyezett gazdálkodók, amelyek azokban az országokban jöttek létre. Globálisan ez nagyobb előrejelezhetőséget biztosítana nemzetközi kereskedelmi műveletei számára.

Az EK és a harmadik ország közötti vonatkozó nemzetközi megállapodás rendelkezéseinek függvényében az engedélyezett gazdálkodó „Biztonság és védelem”/EK esetében nem feltétlenül kellene kérelmezni az engedélyezett gazdálkodó /harmadik ország státuszt abban a harmadik országban, mert az EK-tanúsítványt az a harmadik fél elismerhetné.

A kölcsönös elismerés, amely nemcsak arra az engedélyezett gazdálkodóra, de az ellenőrzési szabványokra és az ellenőrzésekre is vonatkozik, igen lényeges. Tény, hogy a WCO tagjai nagy számban vállaltak kötelezettséget a WCO SAFE-keretrendszer megvalósítására, így a világ egyes területein sikerülni fog elérni az összehasonlítható intézkedések nemzetközi méretekben történő megvalósítását, és ezáltal kölcsönös elismerését is.

1. RÉSZ, IV. SZAKASZ

A nemzetközi szállítási lánc és a biztonság koncepciója

Ez a fejezet az AEO-tanúsítvány „Biztonság és védelem” vagy a kombinált tanúsítvány kérelmezőire vonatkozik.

A nemzetközi végponttól végpontig terjedő szállítási lánc a vám szempontjából az a folyamat, amely a kivitelre szánt áru előállításától az áruknak azon fél számára történő leszállításáig terjed, amelynek az árukat ténylegesen szállítványozzák, egy másik vámterületre (ami lehet az EK vámterülete vagy egy más vámterület). A nemzetközi szállítási lánc nem különálló, azonosítható egység. Egy sorozat ad hoc képződményről van szó, amelyek különféle kereskedelmi és ipari szegmensek képviselő piaci szereplőkből állnak. Egyes esetekben a piaci szereplők valamennyien ismertek és lehetséges, hogy hosszú távú kapcsolat áll fenn közöttük, miközben más esetekben a piaci szereplők gyakran változhatnak, vagy csak egyetlen szállítás erejéig fognak össze.

IV.1 Üzleti partnerek

A vám szempontjából a CCIP 14. cikke (1) bekezdésének e) pontjában említett üzleti partnerek lehet, hogy kérelmezhetik az engedélyezett gazdálkodói státuszt,¹⁵ de ha úgy döntenek, hogy ezt a lehetőséget nem használják ki, akkor biztosítékokat kell szolgáltatniuk a szállítási lánc többi tagja számára a biztonság és védelem tekintetében. Egy szállítási láncban az exportőr/ gyártó és a címzett között minden piaci szereplőt üzleti partnernek lehet tekinteni.

IV.2 Biztonsági követelmények üzleti partnerekkel szemben

A CCIP 14k. cikke (1) bekezdésének e) pontja megállapítja, hogy az üzleti partnerekkel kapcsolatos biztonsági és védelmi szabványokat akkor lehet megfelelőnek tekinteni, ha „a kérelmező olyan intézkedéseket valósított meg, amelyek lehetővé teszik kereskedelmi partnereinek egyértelmű azonosítását, a nemzetközi szállítási lánc védelme érdekében.”

¹⁵ Ha a Közösségben jegyezték be azokat, mint általános elv.

Az engedélyezett gazdálkodók csak a maguk részéért tehetők felelőssé az ellátási láncban, azokért az árukért, amelyek az őrzésükre vannak bízva és azokért a létesítményekért, melyeket üzemeltetnek. Ugyanakkor ők is függnék üzleti partnereik biztonsági szabványaitól, annak érdekében, hogy az őrzésükre bízott áruk biztonságát biztosíthassák.

Annak érdekében, hogy a követelménynek megfeleljenek, az engedélyezett gazdálkodóknak, amikor új szerződéses kapcsolatot hoznak létre egy üzleti partnerrel, a másik szerződő felet bátorítaniuk kell arra, hogy mérje fel szállítási láncának biztonságát és fokozza azt, és – amennyire az üzleti modelljében megvalósítható – ezeket a kijelentéseket a szerződéses megállapodásokba is vegyék bele.

Emellett javasolt, hogy az engedélyezett gazdálkodó készítsen dokumentációt erről az aspektusról, hogy megmutassa, milyen erőfeszítéseket tesz annak biztosítására, hogy üzleti partnerei ezeknek a követelményeknek megfeleljenek. Az engedélyezett gazdálkodó megteheti azt is, hogy mielőtt szerződéses kapcsolatokat létesít, áttekinti a másik szerződő félre vonatkozó kereskedelmi információkat.

Példák arra, hogy egy engedélyezett gazdálkodó miként fokozhatja az ellátási lánc biztonságát:

- az ellátási lánc teljes mértékben biztonságosnak csak akkor tekinthető, ha az engedélyezett gazdálkodó az egész szállítási láncért felel, pl. az engedélyezett gazdálkodó exportörként és fuvarozóként jár el.
- az engedélyezett gazdálkodó más engedélyezett gazdálkodókkal vagy azzal egyenértékű szervezetekkel dolgozik együtt;¹⁶
- az engedélyezett gazdálkodó a biztonság tárgyában szerződéses megállapodásokat köt üzleti partnereivel;
- az engedélyezett gazdálkodó által használt alvállalkozók (például szállítmányozók) kiválasztása annak alapján történik, hogy bizonyos biztonsági szabályokat betartanak-e;
- a konténereket az ISO-PAS 17712 norma szerinti, „nagybiztonságú vámzárrakkal” zárják le;
- a konténereket az alvállalkozó helyiségeiben, a terminálon és a fogadó fél helyiségeiben ellenőrzik, hogy azokat helyesen pecsételték-e le;
- mielőtt szerződéses megállapodásokat kötnek, figyelembe veszik (amikor lehetséges) a cégbejegyzésben illetékes testületektől beszerezhető általános információkat és a partner termékeit (kockázatos és érzékeny áruk stb.);
- az engedélyezett gazdálkodó biztonsági nyilatkozatot kér¹⁷;
- olyan létesítményeket használ, melyeket nemzetközi vagy európai biztonsági tanúsítványok szabályoznak (például ISPS kód és meghatalmazott ügynökök).

Amikor egy engedélyezett gazdálkodó olyan információval rendelkezik, hogy egyik üzleti partnere, amely egy nemzetközi szállítási lánc tagja, nem rendelkezik kialakult biztonsági és védelmi szabványokkal, akkor azonnal megteszi a helyénvaló intézkedéseket, hogy a szállítási lánc biztonságát, amennyire csak lehetséges, növelje.

¹⁶ Az engedélyezett gazdálkodó által benyújtott gyűjtő vámáru-nyilatkozat mindig ezt a helyzetet fogja tükrözni, mivel az engedélyezett gazdálkodó vonatkozó azonosítószámait minden egyes rovatban fel kell tüntetni, minden egyes engedélyezett gazdálkodó üzleti partner esetében (például, „fuvarozó”, „címezett”, „feladó” rovatok).

¹⁷ Példaként szolgál: ISO/PAS 28001, 3.18.rész: „a biztonsági nyilatkozat egy üzleti partner olyan dokumentált kötelezettségvállalása, mely meghatározza az említett üzleti partner által végrehajtott biztonsági intézkedéseket, beleértve minimumként a nemzetközi kereskedelemben szereplő áruk és fizikai eszközök őrzésének, a kapcsolódó információk védelmének és a biztonsági intézkedések bemutatásának és ellenőrzésének módját”.

Az ismeretlen üzleti partnerektől átvett szállítmányokat illetően: javasolt, hogy az engedélyezett gazdálkodó tegyen lépéseket annak biztosítására, hogy az ismeretlen üzleti partnerek által képviselt kockázat elfogadható szintre korlátozható legyen. Abban az esetben, ha az engedélyezett gazdálkodó a megfelelőséggel kapcsolatban nehézségeket fedez fel, az ilyen esetekben fel kell vennie a kapcsolatot a vámhatóságokkal.

IV.3 Érdekeltek a nemzetközi szállítási láncban

A nemzetközi szállítási láncban különféle érdekeltek vannak, amelyek a láncban elfoglalt helyük szerint, különböző kötelezettségekkel rendelkeznek. A gazdálkodónak a szállítási lánc biztonságával kapcsolatos képességeinek felmérése érdekében különböző kritérium-együtteseknek kell megfelelni, attól függően, hogy a gazdálkodónak milyen kötelezettségei vannak a szállítási láncban. A különböző fajta gazdálkodók és azok eltérő kötelezettségei a nemzetközi szállítási láncban belül, a vám szempontjából ezért a következők: A kritériumok táblázata, amely az érdekelt összes alosztályát tartalmazza, az iránymutatások 3. részében található.¹⁸

Ebben a szakaszban azonban nem lehetséges a nemzetközi ellátási lánc valamennyi szereplőjét felsorolni. Az alábbi jegyzék akkor frissíthető, ha a vámhatóságok több gyakorlati tapasztalatra tesznek szert az AEO-rendszer alkalmazása terén.

¹⁸ További, részletes magyarázat a 3. részben olvasható.

IV.3.1 Gyártó

A gyártó kötelezettsége a nemzetközi szállítási láncban a következőnek tekinthető:

- Gondoskodik termékeinek biztonságos gyártási folyamatáról.
- Gondoskodik termékeinek biztonságos szállításáról ügyfelei számára.

IV.3.2 Exportőr

A CCIP 788. cikke szerint az exportőr az a személy, akinek a nevében a kiviteli nyilatkozatot kiállítják és aki az áruk tulajdonosa vagy azok felett ehhez hasonló elidegenítési joggal rendelkezik a nyilatkozat elfogadásának időpontjában. Amikor a kivitel alapját képező szerződés szerint az árukra vonatkozó tulajdonjog vagy hasonló elidegenítési jog egy olyan személyé, aki vagy amely a Közösségen kívül letelepedett, az exportőrnek azt a szerződő felet kell tekinteni, aki vagy amely a Közösségben letelepedett.

Az exportőr kötelezettsége a nemzetközi szállítási láncban a következőnek tekinthető:

- Felel a kiviteli nyilatkozat helyességéért és kellő időben történő benyújtásáért, ha az exportőr nyújtja be a kiviteli nyilatkozatot.
- Felel – amennyiben az exportőr nyújtja be a kiviteli nyilatkozatot – a kiviteli nyilatkozat benyújtásáért, amely tartalmazza a kilépési gyűjtő vámáru-nyilatkozat adatait, amikor majd a kilépési gyűjtő vámáru-nyilatkozatot 2009. július 1-jétől alkalmazni kell.
- A vámszabályokkal összhangban elvégzi az előírt kiviteli alakításokat, beleértve a kereskedelempolitikai intézkedések alkalmazását és szükség szerint a kiviteli vámok megfizetését.
- Gondoskodik az árunak a fuvarozóhoz, szállítványozóhoz vagy vámügynökhöz való biztonságos szállításáról.

IV.3.3 Szállítványozó

A szállítványozó szervezi meg az áruk szállítását a nemzetközi kereskedelemben, az exportőr, az importőr vagy más személy nevében. Egyes esetekben a szállítványozó kérelmező a szolgáltatást saját maga biztosítja és fuvarozóként jár el. Egy szállítványozó jellemző tevékenysége magában foglalhatja a következőket: dokumentáció beszerzése, ellenőrzése és elkészítése, a vámszervek követelményeinek megfelelően.

A szállítványozó kötelezettsége a nemzetközi szállítási láncban a következőnek tekinthető:

- Alkalmazza a vámszabályokat a szállítási alakiságokra.
- Gondoskodik, szükség szerint, az áruk biztonságos szállításáról.
- Alkalmazza, szükség szerint a gyűjtő vámáru-nyilatkozatokra vonatkozó szabályokat, a jogszabályoknak megfelelően.

IV.3.4 Raktárengedélyes

A raktárengedélyes olyan személy, aki vagy amely felhatalmazással rendelkezik raktárengedélyesként történő működésre, a Közösségi Vámkódex 99. cikke alapján, vagy olyan személy, aki a Kódex 51. cikkének (1) bekezdése és a CCIP 185. cikkének (1) bekezdése szerint ideiglenes raktárlétesítményt működtet.

A raktárengedélyes kötelezettsége a nemzetközi szállítási láncban a következőnek tekinthető:

- Gondoskodik arról, hogy amíg az áru vámraktárban vagy ideiglenes raktárban van, addig ne vonják ki a vámfelügyelet alól.
- Teljesíti a vámraktározási eljárás hatálya alá tartozó áru tárolása során keletkező kötelezettségeket vagy az ideiglenes raktározásra vonatkozó szabályokat.
- Eleget tesz a vámraktár vagy az ideiglenes raktár engedélyében előírt egyedi feltételeknek.
- Megfelelően biztosítja a tárolótér védelmét külső behatolás ellen.
- Megfelelő védelmet biztosít jogosulatlan hozzáférés, helyettesítés és illetéktelen beavatkozás ellen.

IV.3.5 Vámügynök

Az ebben az engedélyezett gazdálkodói iránymutatásokban említett vámügynök a Vámkódex 5. cikkében meghatározott vámjogi képviselő. Egy vámjogi képviselő olyan személy nevében jár el, aki vagy amely vámmal kapcsolatos üzleti tevékenységeket végez (pl. egy importőr vagy exportőr). Egy vámjogi képviselő eljárhat vagy egy személy nevében (közvetlen képviselet) vagy saját nevében (közvetett képviselet).¹⁹

A vámügynök kötelezettsége a nemzetközi szállítási láncban a következőnek tekinthető:

- A képviselet típusának megfelelő vámszabályokkal összhangban alkalmazza az áruk vámeljárás alá vonásával kapcsolatosan szükséges rendelkezéseket.
- Közvetett képviselet esetén felelős a vám- vagy gyűjtő vámáru-nyilatkozat helyességért és időben történő benyújtásáért.

IV.3.6 Fuvarozó

A fuvarozó az a személy, aki vagy amely ténylegesen szállítja az árukat vagy a szállítóeszköz működését végzi, vagy azért felel.

A fuvarozó kötelezettsége a nemzetközi szállítási láncban a következőnek tekinthető:

- Gondoskodik az áru biztonságos szállításáról, különösen ügyelve arra, hogy a szállítóeszközt és a szállított árut ne érje jogosulatlan hozzáférés és illetéktelen beavatkozás.
- Gondoskodik a megfelelő fuvarokmányokról.
- A vámjogszabályokkal összhangban elvégzi a szükséges jogi alakításokat.

¹⁹ Megjegyzendő, az AEO-tanúsítvány „Biztonság és védelem” kapcsán, hogy a biztonság kritériumai főként azoknak a helyiségeknek a biztonságára összpontosítanak, ahol az árukat tárolják, vagy a konténerek biztonságára. A kritériumoknak csak korlátozott száma (mint például „személyes biztonság”) teljesíthető az olyan vámügynökök részéről, akik csak a vámáru-nyilatkozatok elkészítésével foglalkoznak, anélkül hogy raktározási vagy szállítmányozási tevékenységeket végeznének. Ráadásul nincs korreláció a képviselet típusa (közvetlen vagy közvetett) és a vámügynök által elvégzett feladatok skálája (vámdokumentációs munka csupán, vagy raktározás, szállítás stb. is).

Az importőr olyan gazdálkodó, akinek vagy amelynek a nevében a behozatali nyilatkozatot elkészítik.

Az importőr kötelezettsége a nemzetközi szállítási láncban a következőnek tekinthető:

- Felel – amennyiben nem bízott meg közvetett képviselőt a vámhatóságokkal való kapcsolattartással – a vám elé állított áru vámjogi sorsáért.
- Felel – amennyiben az importőr nyújtja be a nyilatkozatot – a vámáru-nyilatkozat helyességéért és kellő időben történő benyújtásáért.
- Az importőr lehet az a gazdálkodó, aki vagy amely a belépési gyűjtő vámáru-nyilatkozatot – amikor a vonatkozó rendelkezéseket 2009. július 1-jétől alkalmazni kell – benyújtja, és ezért felelős lehet a gyűjtő vámáru-nyilatkozatok szabályainak helyes alkalmazásáért.
- A vámjogszabályokkal összhangban elvégzi az áruk behozatalához szükséges jogi alakításokat.
- Gondoskodik az áru biztonságos átvételéről, különösen ügyelve arra, hogy az árut ne érje jogosulatlan hozzáférés és illetéktelen beavatkozás.

IV.4 Szállítási feltételek (INCOTERMS 2000) a szállítási lánc biztonságával kapcsolatban

A fentiekből következik, hogy egy „importőrt”, „exportőrt” vagy más, a szállítási láncban szereplő felet a vámjogszabályok definiálnak, és a meghatározások csak nagyon korlátozott mértékben kapcsolódnak a szállítási feltételekhez.

A szállítási feltételek akkor jelennek meg, amikor egy eladó és egy vevő szerződést köt. Ez olyan eszköz, amely felhasználható a vállalkozás biztonságának növelésére. A szerződés más részeit képviselhetik kiegészítő biztonsági követelmények, mint az áruk előzetes bejelentése vagy a vámzárral való ellátás eljárása stb.

Az INCOTERMS ICC/ECE, valamint jelentésük beépül a CCIP 38. mellékletébe (II. cím, 20. szövegdoboz).

Az INCOTERMS jó útmutatót ad arról, hogy egy gazdálkodó milyen mértékben befolyásolhatja a biztonságot a szállítási láncban belül. Ezért, a saját szállítási lánc biztonságossá tétele érdekében javasolt, hogy egy engedélyezett gazdálkodó vevő, figyelembe véve saját méretét és üzleti környezetét, csak olyan szerződéseket köthet, amelyek a lehető legnagyobb befolyásolási lehetőséget biztosítják számára a szállítási szolgáltatók (szállítmányozók, fuvarozók) megválasztását illetően. Ez azért van így, mert a szállítási szolgáltatók megválasztására gyakorolt hatás esetén az engedélyezett gazdálkodó vevő tudja, mely szállítók elkötelezettek a szállítási láncuk védelme mellett, és melyek nem. Egy engedélyezett gazdálkodó exportőrnek javasolt, hogy a maga részéről ugyanígy járjon el.

A vámhatóságoknak azonban figyelembe kell venniük a KKV-k tevékenységeit. A CCIP 14a. cikkének (2) bekezdése szerint jogi kötelezettség, hogy „a vámhatóságoknak kellő mértékben figyelembe kell venniük a gazdasági szereplők sajátos jellemzőit, különösen a kis- és közepes méretű vállalkozásoknál.”

A KKV-k nem rendelkeznek ugyanolyan hatáskörrel, mint a nagy cégek, a szállítási lánc biztonságának befolyásolására. A vámhatóságok nem tételezhetik fel, hogy egy KKV ugyanolyan felelősséggel fog rendelkezni egy láncban, mint egy multinacionális piaci szereplő. A különböző szállítási láncokban fennálló kockázatokat egy gazdálkodó számára a vámhatóságok figyelembe veszik, amikor biztonsági és védelmi ellenőrzésre választanak ki szállítmányokat.

Minden egyes esetet egyedileg kell értékelni: még akkor is, ha egy gazdálkodó olyan szerződést köt, amelyben a szállítási lánc egészéért vállal felelősséget, még fennmarad a többi potenciális kockázat (mint például a vámzárak felrakásának eljárása) feltérképezése.

1. RÉSZ, V. SZAKASZ

Az illetékes tagállam meghatározása az engedélyezett gazdálkodói kérelem benyújtásához

V.1 Általános kérdések

A CCIP 14d. cikke határozza meg, hogy az engedélyezett gazdálkodói kérelmet melyik tagállamnak kell benyújtani. Az elképzelés az, hogy a kérelmet annak a tagállamnak kell benyújtani, amelyik a legjobban ismeri a kérelmező vámmal kapcsolatos tevékenységeit, ami azt vonja maga után, hogy a kérelmet annak a tagállamnak a legjobb benyújtani, ahol:

- a kérelmezőnek a vámügyi tevékenységekkel kapcsolatos főkönyveit tartják vagy ahol ezek hozzáférhetők, és
- a vámmal kapcsolatos műveleteket végzik,

mégpedig mindkét feltételnek egyidejűleg kell teljesülnie.

Ha ezen az alapon a tagállamot meghatározni nem lehet, a kérelmet annak a tagállamnak kell benyújtani, ahol a vámügyi tevékenységekkel kapcsolatos főkönyveit tartják vagy ahol ezek hozzáférhetők.

A cégek szervezeti felépítésében és üzleti alakulásában megfigyelhető korszerű tendenciákra való tekintettel, valamint bizonyos tevékenységek, ezen belül a számvitel kihelyezésének folyamatos tendenciája mellett, a helyes döntés nem mindig „kézenfekvő”. A következő vezérelvek javasolhatók, mielőtt a végleges döntésre sor kerülne.

V.2 Multinacionális cégek: leányvállalatok

A multinacionális cégek általában egy anyavállalatból és leányvállalatokból állnak, amelyek mindegyike önálló jogi személyként, vagyis önálló jogi egységként van bejegyezve a helyi cégjegyzékbe, annak a tagállamnak a cégjoga szerint, ahol a vonatkozó leányvállalatot létrehozták. Ezért ha egy anyavállalat szeretné megkapni az engedélyezett gazdálkodói státuszt leányvállalatai egy részére vagy azok összességére, az engedélyezett gazdálkodói kérelmeket minden leányvállalatnak be kell nyújtania, amely az engedélyezett gazdálkodói státuszt szeretné megkapni.

Példa:

Egy „P” anyavállalatot Németországban jegyezték be. A következő leányvállalatokkal rendelkezik: „S1” leányvállalat, Belgiumban bejegyezve, és „S2” leányvállalat, Ausztriában bejegyezve. A „P” anyavállalat nem végez semmiféle, üzlettel kapcsolatos vámügyi tevékenységet, de leányvállalatai részt vesznek a vámjogszabályok alá tartozó tevékenységekben. A „P” anyavállalat szeretné megkapni az engedélyezett gazdálkodói státuszt minden vámmal kapcsolatos tevékenységre, amelyeket leányvállalatai végeznek. Az érintett vámügyi tevékenységekkel kapcsolatos főkönyvek őrzése, valamint a vámmal kapcsolatos tevékenységek végzése azokban a tagállamokban történik, ahol a leányvállalatokat bejegyezték.

A kérelmet valamennyi leányvállalatnak be kell nyújtania, saját nevében.

Az „S1” leányvállalatnak Belgiumban kell benyújtania a kérelmet, az „S2” leányvállalatnak pedig Ausztriában.

V.3 Multinacionális vagy nagy cégek: fiókvállalatok

A cégjog szerint egy „fiókvállalat” nem önálló jogalany, az magának a vállalatnak egy irodája/ helyisége/ más helyszíne, és a cég összes eszközének részét képezi. Egy ilyen cégnek, amikor az engedélyezett gazdálkodói státuszt meg kívánja szerezni, nem kell kérelmet benyújtania az összes fiókvállalatára, elegendő, ha csak egy kérelmet nyújt be, a szakasz bevezető részében ismertetett tagállamnak.

1. példa:

„C” vállalat központi irodája Belgiumban van és főbb számláit is Belgiumban vezeti. A cég fenntart egy „W” raktárt Franciaországban, behozatallal kapcsolatos tevékenységei számára. A vámügyi tevékenységekkel kapcsolatos főkönyveket ebben a raktárban őrzik.

A kérelmet a „C” kérelmezőnek Franciaországban kell benyújtania. A kérelem formanyomtatvány 13. rovatában „Franciaországot” kell megadni, a 16. és 17. rovatokban pedig szerepelnie kell „W” raktár címének, míg a 18. rovatnak egy belgiumi címet kell tartalmaznia.

2. példa:

„A” céget Franciaországban jegyezték be, a francia társasági jog szerint. Ez a központi iroda az Európa–Közél-Kelet–Afrika (EMEA) régió vonatkozásában, és Párizsban, Franciaországban található. Ez a forgalmazók, értékesítési irodák, kiskereskedelmi láncok és üzletek közös szolgáltatási központja, egész Európa, a Közél-Kelet és Afrika számára (EMEA), és itt van az irányító és a pénzügyi részleg. Ezen a telephelyen azonban nem végeznek vámmal kapcsolatos tevékenységeket.

„A” cégnek van egy fiókvállalata Belgiumban, amely az elosztási központ az EMEA-régió egésze számára. Minden, vámmal kapcsolatos tevékenység és könyvelés Belgiumban történik. Minden vonatkozó, a vámügyekkel kapcsolatos számlát itt őrzik.

„A” cég több vámengedéllyel is rendelkezik, amelyeket Belgiumban adtak meg, hogy azokat a fiókvállalat tevékenységei során használja.

- D típusú raktár
- C típusú raktár
- engedélyezett feladó-címzett
- engedélyezett exportőr
- T2L nyilatkozatok kibocsátása

Az engedélyezett gazdálkodói kérelemnek a helyes tagállamban történő benyújtásához először azt a helyet kell figyelembe venni, ahol az érintett vámügyi tevékenységekkel kapcsolatos főbb számlákat tartják.

Ez azt jelenti, hogy: az érintett vámügyi tevékenységekkel kapcsolatos főbb számlákat kell nézni, nemcsak a főbb pénzügyi számlákat. A főbb számlák itt tartalmazzák a nyilvántartásokat és dokumentációt, amelyek a vámhatóság számára lehetővé teszik az AEO-tanúsítvány megszerzéséhez szükséges feltételek és kritériumok ellenőrzését és figyelemmel kísérését [a CCIP 14d. cikkének (1), utolsó bekezdése].

Ily módon ebben az esetben, még akkor is, ha „A” cég Franciaországban van bejegyezve, a CCIP 14d. cikkének megfelelően a kérelmet Belgiumban kell benyújtani.

V.4 A vámmal kapcsolatos dokumentáció hozzáférhetősége

A CCIP 14d. cikke (1) bekezdésének b) pontja és (2) bekezdésének b) pontja azzal a helyzettel foglalkozik, amikor a cég vámmal kapcsolatos számvitelét egy másik tagállamban vagy egy harmadik országban lévő egységhez helyezi ki. Ez a gyakorlat szokásos és jogilag megengedett sok tagállamban. Ezekben az esetekben a cég gondoskodik arról, hogy annak a tagállamnak a vámhatósága, ahol bejegyezték, rendelkezzen elektronikus hozzáféréssel a dokumentációhoz, amelyet egy másik tagállamban vagy egy harmadik országban őriznek.

Ilyen helyzetekben a kérelmet abban a tagállamban kell benyújtani, amelynek számára a cég a hozzáférhetőséget biztosítja, és ahol logisztikai irányítási tevékenységeit gyakorolja, valamint ahol vámmal kapcsolatos tevékenységeit (vagy azoknak legalább egy részét) végzi. [a CCIP 14d. cikke (1) bekezdésének b) pontja]

Ha a cég vámmal kapcsolatos tevékenységeit egy másik tagállamban végzi, a kérelmet akkor is abban a tagállamban kell benyújtani, amelynek számára a cég az érintett vámügyi tevékenységekkel kapcsolatos főkönyvek hozzáférhetőségét biztosítja, és ahol logisztikai irányítási tevékenységeit gyakorolja. [a CCIP 14d. cikke (2) bekezdésének b) pontja]

1. példa:

A „C” társaságot Svédországban jegyezték be. Minden üzleti tevékenységét Svédországban végzi, kivéve a számvitelt, amelyet kihelyezett Észtországba. Gondoskodik arról, hogy dokumentációjához a svéd vámhatóság elektronikusan hozzáférjen, amint azt a vonatkozó svéd szabályok előírják.

Az engedélyezett gazdálkodói kérelmet Svédországban kell benyújtani.

2. példa:

A „C” társaságok az Egyesült Királyságban jegyezték be. Számvitelét kihelyezte Írországba és gondoskodik arról, hogy dokumentációjához a brit vámhatóság elektronikusan hozzáférjen, amint azt az Egyesült Királyság vonatkozó szabályai előírják. Ázsiából hoz be árukat, Olaszországon keresztül, de az általános logisztikai vezetés tevékenységeit mégis az Egyesült Királyságban végzi.

Az engedélyezett gazdálkodói kérelmet az Egyesült Királyságban kell benyújtani.

1. RÉSZ, VI. SZAKASZ

Felügyelet

VI.1 Általános kérdések

A CCIP 14q. cikkének (4) bekezdése megállapítja, hogy „A vámhatóságok figyelemmel kísérik az engedélyezett gazdálkodó által teljesítendő feltételeknek és kritériumoknak való megfelelést.”

Ez a rendelkezés megköveteli, hogy a kibocsátó vámhatóságok gondoskodjanak, az engedélyezett gazdálkodóval együtt, egy rendszerről az engedély feltételeinek és kritériumainak felügyeletére. Minden, a vámhatóságok által alkalmazott ellenőrzési intézkedést fel kell jegyezni.

A vámhatóságok ennek a rendelkezésnek a következő módokon felelhetnek meg:

- A vámhatóság elkészít egy ellenőrzési tervet, amely ismerteti, hogy miként kíván reagálni az értékelés során beazonosított kockázatokra. Ezért az ellenőrzési terv minden gazdálkodó esetében más és más. Az ellenőrzési terv tartalmazhat részleteket a következő, foganatosítandó intézkedésekről:
 - o A nyilatkozatok szűrőpróba-szerű ellenőrzése;
 - o Az áruk elvégzendő fizikai ellenőrzései és/vagy ellenőrzések;
 - o A cég magatartásában vagy kereskedelmi szerkezetében megfigyelt változások kiértékelése.
- A gazdálkodó felkérése arra, hogy írjon alá egy feltételjegyzéket még az engedélyezett gazdálkodói tanúsítvány megadása előtt, amely kiterjed a gazdálkodónak az engedélyezett gazdálkodói feltételekkel és kritériumokkal kapcsolatos kötelezettségeire. Az engedélyezett gazdálkodó köteles az illetékes vámhivatalt minden, a tanúsítványra hatást gyakorló lényeges eseményről tájékoztatni, ideértve azokat az eseteket, amikor változás történik az információkhoz való hozzájutás feltételében vagy az információ rendelkezésre állásának módjában.

VI.2 Kockázatkezelési ellenőrzési tervek

A vámhatóságnak el kell készítenie egy utóvizsgálati és ellenőrzési tervet. Az ellenőrzési terv ismerteti, hogy a vámhatóság miként kíván reagálni a beazonosított kockázatokra. Minden tervezett, a vámszervek által elvégzendő ellenőrzési intézkedést, a nyilatkozatok ellenőrzését, az áruk fizikai szemlélését és/vagy ellenőrzését az ellenőrzési tervben ismertetni kell és meg kell tervezni.

Az ellenőrzési tevékenységek eredményeit dokumentálni kell.

Nagy jelentőséggel bír, hogy az engedélyezett gazdálkodói státusz kritériumait és feltételeit rendszeresen értékelni kell.

Ebben a kiértékelésben az alábbiakban leírt számos elem szerepet játszik:

- **Az ellenőrzések eredményei**

Az ellenőrzési tevékenységek eredményeit az ellenőrzési tervben ismertetni kell. Ezek az eredmények jelzést adhatnak arról, hogy a kockázatokat a gazdálkodó már nem tudja megfelelően lefedezni. A vámhatóságoknak az ellenőrzési tevékenységek eredményeit rendszeresen ki kell értékelniük. Ez kiigazításokat eredményezhet az ellenőrzés szemléletében.

- **Korai előrejelzések**

Jelzések a gazdálkodótól, a tevékenységeiben, szervezetében vagy eljárásaiban bekövetkezett változásokról. Amikor az engedélyezett gazdálkodói státuszt megadják, meg kell állapodni arról, hogy a gazdálkodó köteles a változásokat a vámhatóságoknak bejelenteni.

- **A kockázatok figyelemmel kísérése**

Szükség van arra, hogy a vámhatóságok alaposan ellenőrizzék, hogy a gazdálkodó még kézben tartja-e a kockázatokat. Vannak-e új kockázatok? Az igazgatási szervezet és a belső ellenőrzési rendszer minősége még mindig ugyanolyan jó-e, mint az előzetes ellenőrzés idejében volt? Ez okból a vámhatóságoknak időről időre egy kiértékelési ellenőrzést kell elvégezniük.

Ha a kiértékelés egyik eleme ahhoz a megállapításhoz vezet, hogy a gazdálkodó egy vagy több kockázatot többé nem tart az ellenőrzése alatt, akkor a vámhatóság tájékoztatja a gazdálkodót erről a megállapításról. A gazdálkodónak ekkor meg kell tennie a javításhoz szükséges lépéseket. Ismét a vámszervek feladata, hogy ezeket a javító lépéseket értékeljék. Ez ahhoz a következtetéshez is elvezethet, hogy az engedélyezett gazdálkodói státuszt fel kell függeszteni, vagy vissza kell vonni.

A felügyelet azonban az engedélyezett gazdálkodó üzleti tevékenységének jobb megértését is eredményezheti, ami ahhoz is elvezethet, hogy a vámhatóságok az engedélyezett gazdálkodónak egy jobb, hatékonyabb módot ajánlanak a vámeljáráások vagy általában a vámszabályok használatához.

Rövidítések

AEO	engedélyezett gazdálkodó
AEO COMPACT modell	engedélyezett gazdálkodó, vámügyi és kereskedelmi megfelelési partnerség
Fiók képezi.	Iroda/ helyiség/ más helyszín magának a cégnek a számára, amely a cég összes eszközeinek és jogalanyiségének részét képezi.
CC	Vámkódex
CCIP	a Vámkódex végrehajtási rendelkezései
EK	EURÓPAI KÖZÖSSÉG
EU	Európai Unió
ICAO	Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet
Incoterms kockázatainak viseléséről	Szabványos kereskedelmi meghatározások és általánosan használt nemzetközi adásvételi szerződés az áruk költségeinek és adott időben
ISO	Nemzetközi Szabványügyi Szervezet
ISO/PAS	Nemzetközi Szabványügyi Szervezet, nyilvánosan hozzáférhető specifikációk
ISPS kód	Hajók és Kikötői Létesítmények Nemzetközi Biztonsági kódja (nemzetközileg kötelező IMO-egyezmény)
IMO	Nemzetközi Tengerészeti Szervezet
OJ	Hivatalos Lap
KKV	Kis és közepes méretű vállalkozások
leányvállalatok	A multinacionális cégek rendszerint egy anyavállalatból és leányvállalatokból állnak, amelyek mindegyike egyedi jogi személy, vagyis egyedi jogi személy, amelyet annak a tagállamnak a joga szerinti jegyeznek be a helyi ahol a vonatkozó leányvállalatot létrehozták.
cégjegyzékbe,	
UK	Egyesült Királyság
ENSZ EGB	Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Európai Gazdasági Bizottsága
WCO SAFE	Vám Világszervezet, a szabványok biztonságos és védett keretszabálya